

STATUSMÅLING 2016

DET FÆLLESKOMMUNALE PROGRAM FOR
UDBREDELSE AF VELFÆRDSTEKNOLOGI

INDHOLD:

1	Resume	4
2	Baggrund	6
	2.1 Økonomiaftalens målsætninger	6
	2.2 Statusrapportens repræsentativitet	6
	2.3 Statusrapportens opbygning	6
3	Status på økonomiaftalens målsætninger om effektivisering og gevinstrealisering	7
4	Forflytningsteknologi – fra 2 til 1	9
5	Vasketoiletter	14
6	Spiserobotter	19
7	Bedre brug af hjælpemidler	22
8	Fremgangsmåde	24
	8.1 Databehandling	24
9	Det videre forløb	24
Bilag		
	Bilag 1 - Styregruppe for Center for Velfærdsteknologi	25
	Bilag 2 - Oversigt over deltagende og ikke-deltagende kommunerne	25

FORORD

De fleste borgere ønsker at bestemme over eget liv. At gøre de ting de ønsker, når de ønsker det, uden at være begrænset af en nedsat funktionsevne.

Anvendelse af modne velfærdsteknologier skal understøtte, at borgerne kan klare mere selv, og er i nær og fjern fremtid en af de vigtigste veje til bedre kvalitet og højere effektivitet i de opgaver, som kommunerne er sat i verden for at løse for og med borgerne. For at fastholde og udvikle den menneskenære lokale opgavevaretagelse i kommunerne er det med andre ord en helt afgørende præmis, at kommunerne både sammen og hver for sig kan gennemføre professionelle og effektorienterede implementeringsprocesser. Men det kræver et konstant fokus på dokumentation og gevinstrealisering.

Formålet med det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi er, at borgerne i højere grad kan klare sig selv og tage ansvar for egne forløb. Det er jo dem der i sidste ende skal nyttiggøre den teknologiske udvikling til alles fordel. Det tætte partnerskab med borgerne om, hvordan velfærdsteknologi bedst kan udnyttes og skabe merværdi, både for den enkelte og fælleskabet, er helt afgørende for programmets succes, tillid og accept.

Det fælleskommunale program er en indsats med fokus på kvalitet i den daglige borgerservice, medarbejdernes arbejdsmiljø, og realisering og prioritering af det økonomiske råderum, som velfærdsteknologi og omlægning af arbejdsgange giver mulighed for.

01/ RESUME

Denne statusrapport har det overordnede formål at dokumentere status på udbredelsen af forflytningsteknologi - fra 2 til 1, vasketoiletter, spiserobotter og Bedre brug af hjælpemidler i kommunerne. Det fælleskommunale program skal ved fuld indfasning i perioden 2014-2016 samlet set have frigjort nettogevinster for mindst 500 mio. kr.

Ud af 98 kommuner har 87 kommuner bidraget med data til statusrapporten svarende til en svarprocent på 89 pct. af kommunerne og 93 pct. af den samlede befolkning i Danmark.

Af statusmålingen fremgår en dokumentation af varige økonomiske gevinster på hhv. 111 mio. kr. i 2014, 300 mio.kr. i 2015 og 23 mio.kr. i 2016. På de fire indsatsområder har kommunerne samlet set dokumenteret effektiviseringsgevinster for 434 mio. kr.

De deltagende kommuner har i stort omfang endvidere angivet, at der er kvalitative gevinster, som en effekt af arbejdet med de fire indsatsområder. Gevinsterne kommer overordnet til udtryk i øget selvhjulpethed, tryghed og værdighed for borgerne samt en aflastning af borgerens ægtefælle eller pårørende. For medarbejderne drejer det sig primært om muligheden for bedre arbejdsstillinger og en større fleksibilitet i opgaveløsningen.

Udvikling fra 2015-2016

Siden statusmålingen i 2015 er der generelt sket en positiv udvikling i implementering af programmets fire indsatser:

- Kommunerne udbreder fortsat anvendelsen af loftlifte. Andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret forflytningsteknologi er steget fra 63 kommuner i 2015 til 74 kommuner i 2016. Der er siden 2015 taget 1.351 loftlifte mere i brug, hvilket svarer til en stigning på 5 pct. 54 kommuner har angivet varige økonomiske gevinster i 2015 ved brug af forflytningsteknologi, og gevinster på ældre- og handicapområdet udgør for 2015 sammenlagt 180 mio. kr. Tilsvarende har de deltagende kommuner angivet 19 mio. kr. i nye varige økonomiske gevinster i 2016. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 265 mio. kr. ved anvendelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1.

- Kommunernes anvendelse af vasketoiletter er på samme vis vokset fra 2015-2016, idet andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret vasketoiletter er steget fra 34 kommuner i 2015 til 57 kommuner i 2016. Antallet af ibrugtagne toiletter er steget med 835, hvilket svarer til en stigning på 30 pct. 38 kommuner har angivet varige økonomiske gevinster i 2015 ved brug af vasketoiletter, og gevinster på ældre- og handicapområdet udgør her sammenlagt 75 mio. kr. Tilsvarende har de deltagende kommuner angivet 5 mio. kr. i varige økonomiske gevinster i 2016. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 104 mio. kr. ved anvendelse af vasketoiletter.
- Der er ligeledes sket en øget anvendelse af spiserobotter i kommunerne, om end der stadig er tale om relativt få eksemplarer. Andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret spiserobotter er steget fra 5 kommuner i 2015 til 18 kommuner i 2016. Antallet af ibrugtagne spiserobotter er vokset med 5. På indkøbssiden ses en vækst på 26 spiserobotter. Der er indrapporteret nye varige gevinster for 0,2 mio. kr. i 2015 samt ingen forventede nye gevinster i 2016. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 0,5 mio. kr. ved anvendelse af spiserobotter.
- Bedre brug af hjælpemidler integreres af kommunerne i deres øvrige arbejde med hverdagsrehabilitering. Andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret Bedre brug af hjælpemidler er steget fra 0 kommuner i 2015 til 61 kommuner i 2016. Det skal samtidig for god ordens skyld bemærkes, at Bedre brug af hjælpemidler i højere grad er en arbejds metode end en teknologi. 20 kommuner har angivet varige økonomiske gevinster i 2015 ved implementering af metoden, og gevinsterne på ældre- og handicapområdet udgør sammenlagt 44 mio. kr. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 65 mio. kr. ved anvendelse af Bedre brug af hjælpemidler.

01/ BAGGRUND

Denne statusrapport har det overordnede formål at dokumentere udbredelsen af modne og velafprøvede velfærdsteknologier inden for det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi. Programmet forløber i perioden fra 2014-2016.

Statusrapporten afdækker udbredelsen på fire indsatsområder:

- Forflytningsteknologi – fra 2 til 1
- Vasketoiletter
- Spiserobotter
- Bedre brug af hjælpemidler

Baselinerapporten for 2014 udgør programmets nul-punktsmåling, og der vil blive udarbejdet en slutmåling for programmet i 2017.

Det fælleskommunale program for udbredelse af modne og velafprøvede velfærdsteknologiske løsninger er prioriterede indsatser i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi og i den fælleskommunale digitaliseringsstrategi.

2.1 Økonomiaftalens målsætninger

Den fælleskommunale indsats handler om at understøtte, at kommunerne effektiviserer arbejdsgange og høster de kvalitetsmæssige og økonomiske gevinster, der er forbundet til de enkelte indsatsområder.

Programmet har til formål at støtte op om kommunernes implementering af modne og velafprøvede teknologier. Under programmets forløb leverer KL's Center for Velfærdsteknologi konkret implementeringsstøtte og faciliterer videndeling mellem kommunerne.

Det fælleskommunale program skal ved fuld indfasning i 2017 samlet set frigøre nettogevinster for mindst 500 mio. kr.

2.2 Statusrapportens repræsentativitet

Alle 98 kommuner har forud for udarbejdelsen af statusrapporten haft mulighed for at indberette data og erfaringer inden for de fire indsatsområder.

Ud af 98 kommuner har 87 kommuner bidraget med data til statusrapporten svarende til en svarprocent på 89 pct. af kommunerne. Indbyggerne i de 87 deltagende kommuner udgjorde per 1. januar 2016 93 pct. af den samlede befolkning i Danmark (kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal).¹

Statusrapporten giver således et godt grundlag for at kunne dokumentere en samlet status på udbredelse inden for de fire indsatsområder.

2.3 Statusrapportens opbygning

Formålet med nærværende rapport er at give status på økonomiaftalens målsætninger. Kommunernes besvarelser er opdelt i to hovedspor.

Hovedsporene er:

- Status på økonomiaftalens målsætning om effektivisering og gevinstrealisering ved implementering af de fire indsatser (kapitel 3)
- Status på økonomiaftalens målsætning om kvalitative gevinster for borgere og medarbejdere, der anvender de fire indsatser i hverdagen samt status på målsætning om implementering af forflytningsteknologi – fra 2 til 1, vasketoiletter, spiserobotter og Bedre brug af hjælpemidler (kapitel 4,5,6,7)

---

1) Ved baselinemålingen i 2014 og statusmålingen 2015 deltog henholdsvis 85 og 90 kommuner i målingerne.

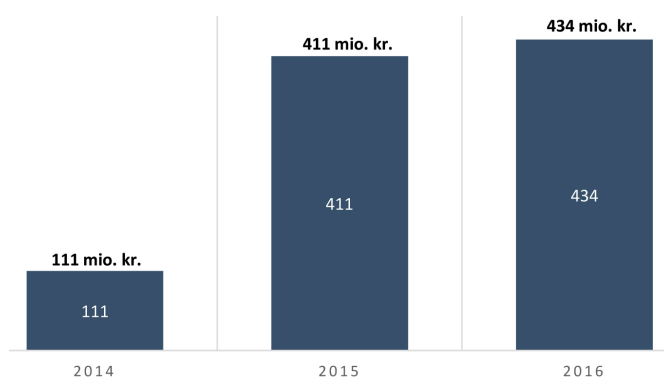
03/ STATUS PÅ ØKONOMI- AFTALENS MÅLSÆTNINGER OM EFFEKTIVISERING OG GEVINSTREALISERING

Økonomiaftalens målsætning er, at kommunerne under ét skal effektivisere den kommunale drift i en størrelsesorden, der svarer til minimum 500 mio. kr. i løbet af tre år gennem implementering af de fire indsatsområder.

Effektiviseringspotentialet er aftalt som et samlet potentiale for alle kommuner under hensyntagen til, at variationer i kommunernes serviceniveau, samt forskellig grad af implementering af de fire indsatsområder ved opstart af det fælleskommunale program (2014), giver kommunerne forskellige udgangspunkter og dermed forskellige muligheder for realisering af indsatsernes gevinstpotentialer.

87 kommuner har til statusrapporten bidraget med oplysninger omhandlende økonomiske gevinster i forskelligt omfang. Der er forskelle på, hvordan kommunerne arbejder med systematisk implementering af de fire indsatsområder: forflytningsteknologi – fra 2 til en, vasketoiletter, spiserobotter og Bedre brug af hjælpemidler.

Dokumentation af økonomiske gevinster

Figur 1 – Akkumulerede varige økonomiske gevinster dokumenteret inden for det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi i kommunerne. Angivet i mio. kr.

Der er i aftaleperioden for det fælleskommunale program dokumenteret varige økonomiske gevinster på ældre- og handicapområdet for 434 mio. kr. på de fire indsatsområder. For indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler er der ikke medtaget gevinster for 2016, da disse først kan måles i forbindelse med programmets slutmåling i 2017.

Med en hidtil dokumenteret effektiviseringsgevinst på 434 mio. kr. er kommunerne godt på vej, men mangler fortsat et stykke for at nå målet om de 500 mio. kr. inden 2017. Af statusmålingens indikatorer for udbredelse ses det, at kommunerne i stigende grad implementerer de fire indsatser, da andelen af kommuner, der enten er i gang med at implementere eller har indsatsområderne fuldt implementeret, er vokset siden statusmålingen i 2015.

Indfrielse af indsatsområdernes økonomiske potentialer

Fra 2015 til 2016 er der dokumenteret nye varige gevinster for 23 mio. kr. Tilsvarende er der fra 2014 til 2015 dokumenteret 300 mio. kr. Dette kan skyldes, at kommunerne for indsatsområdet forflytningsteknologi – fra 2 til 1 nærmer sig indfrielse af områdets økonomiske potentialer som en effekt af arbejdet med storskalaimplementering. Storskalaimplementeringsprojekterne er nu en del af den daglige drift, hvor der løbende arbejdes med at effektivisere arbejds gange. Derfor forventes det også, at der ved programmets slutning vil blive indrapporteret nye økonomiske gevinster for 2016, om end gevinstpotentialet ikke er det samme som i 2015.

Hvad angår indsatsområdet for spiserobotter er der tale om relativt få teknologier, og det vurderes, at området ikke besidder et yderligere økonomisk potentiale. Indsatsområdets gevinster er således alene af kvalitativ karakter.

Helhedsorienterede forløb frem for særskilte indsatser

For indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler viser statusmålingen en stor stigning i antallet af kommuner, der arbejder med implementering af arbejdsmetoden. Således havde 61 kommuner

i 2015 indsatsområdet under implementering eller fuldt implementeret mod 0 kommuner i 2014. Kun 26 ud af de 87 deltagende kommuner har indberettet økonomiske gevinster på indsatsområdet. Størstedelen af kommunerne beskriver, hvordan der er opnået økonomiske gevinster ved arbejdet med Bedre brug af hjælpemidler, men det ikke er muligt at isolere gevinsterne. Bl.a. derfor er der i 2015 kun dokumenteret nye varige gevinster for 44 mio. kr., hvilket umiddelbart vurderes som en lille andel af indsatsområdets samlede potentiale.

Samme billede gør sig gældende for indsatsområdet for vasketoiletter. 57 kommuner har i 2016 indsatsområdet under implementering eller fuldt implementeret mod 34 i 2015. 26 ud af de 87 deltagende kommuner har indrapporteret økonomiske gevinster ved anvendelse af vasketoiletter. Størsteparten af de kommuner, der arbejder med indsatsområdet beskriver udfordringer med at dokumentere realiserede økonomiske gevinster, når eksempelvis borgere bliver selvhjulpne ved toiletbesøg, men fortsat har brug for hjælp til anden pleje eller praktiske opgaver, hvorfor gevinsten ikke direkte kan realiseres.

Udfordringerne med at isolere og realisere det fulde gevinstpotentiale på de to indsatsområder kan overordnet begrundes med, at:

- Der arbejdes ikke isoleret med effektiviseringer på baggrund af enkeltindsatser i den almindelige budgetlægning,
- Gevinster omsættes ikke i konkrete realiserede gevinster, som eksempelvis allokere til andre kommunale områder, men hjælper i stedet til at holde økonomien i ro på handicapområdet og på ældreområdet,
- For flere kommuner kommer gevinsterne til udtryk som øget produktivitet frem for reduktion af den eksisterende økono-

miske ramme. Velfærdsteknologien muliggør, at kommunerne kan løse flere opgaver uden udgiftsstigninger, når eksempelvis antallet af borgere med behov for hjælp stiger,

- Implementeringen af Bedre brug af hjælpemidler og vasketoiletter indgår som en af flere indsatser, der muliggør, at kommunerne kan gennemføre nødvendige effektiviseringer, uden det går ud over kvaliteten.

Indsatsen Bedre brug af hjælpemidler integreres desuden i disse år i kommunernes daglige rehabiliterende arbejde, herunder træning, og effekten af hverdagsrehabilitering og Bedre brug af hjælpemidler lader sig således ikke skille ad.

På det kommunale ældreområde er hverdagens fokus ikke på særskilte indsatser, men på hele borgerens livssituation. Det er naturligt nok det der giver mening for både borgere og medarbejdere.

Velfærdsteknologi giver kommunerne et øget økonomisk råderum

Kommunerne har i statusmålingen oplyst, om de har opnået økonomiske gevinster inden for de fire indsatsområder. Fordelingen af kommuner, som har opnået økonomiske gevinster, og de kommuner som ikke har, tegner et tydeligt billede af, at implementering af de fire løsninger påvirker udviklingen af kommunernes udgifter positivt.

Blandt de 87 deltagende kommuner ses en sammenhæng i udviklingen i udgifter til hjemmehjælp og plejeboliger blandt de kommuner som har opnået økonomiske gevinster, og de som ikke har. De kommuner, der henter gevinster, har faldende udgifter mens der for kommunerne, som ikke henter gevinster, ses en stigning i udgifterne.

04/ FORFLYTNINGSTEKNOLOGI – FRA 2 TIL 1

Indsatsområdet omhandler en ændring af arbejds gange, hvor de kommunale medarbejdere, ved brug af forflytningsteknologier, kan gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationer. Forflytningsteknologi omfatter i denne sammenhæng loftlifte samt elektriske bade- og toiletstole.

En øget anvendelse af forflytningsteknologi kan frigøre medarbejderressourcer i kommunen. Samtidigt kan ændringen i arbejds gangene skabe et bedre fysisk arbejdsmiljø medarbejderne og sikre højere kvalitet for borgeren, der vil opleve større trykthed og nærhed, når han eller hun forflyttes.

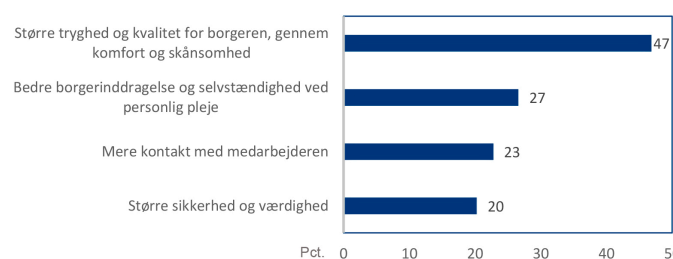
Kvalitative gevinster

Ved anvendelse af forflytningsteknologi skabes en række forbedringer i indsatsen for borgeren, for medarbejder, og for de rammer hvori forflytninger foregår.

Kommunerne har i forbindelse med statusmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrapporteringerne er beskrevet i fritekst, og er derfor forskellige fra kommune til kommune. Overordnet set er der tale om to typer af kvalitative gevinster: gevinster for borgere og gevinster for medarbejdere.

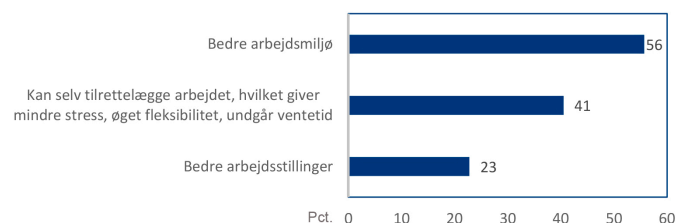
Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form i hhv. gevinster for borgerne og gevinster for medarbejderne.

Gevinster for borgerne

Figur 2: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af forflytningsteknologi - fra 2 til 1. 79 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Gevinster for medarbejdere

Figur 3: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af forflytningsteknologi - fra 2 til 1. 79 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Udbredelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1

Siden statusmålingen 2015 er der sket en øget anvendelse af loftlifte i kommunerne. Antallet af indkøbte loftlifte er steget med 728 enheder, og antallet af ibrugtagne med 1.351 enheder. At antallet af ibrugtagne enheder er større end det indkøbte indikerer, at kommunerne det seneste år har fokuseret på implementeringsindsatsen, da de har implementeret teknologi, der allerede var indkøbt. Sammenlignes antallet af loftlifte med basemålingen ved programmets start er antallet steget med 2.565, hvilket svarer til en stigning på over 10 pct.

Statusmålingen viser desuden, at der for anvendelsen af elektriske bade- og toiletstole² er sket et fald på 1.894. Dette skyldes, at flere kommuner i statusmålingen 2015 har indrapporteret samtlige bade- og toiletstole, og dermed ikke alene de elektriske. Sammenlignes det samlede antal i 2016 med antallet ved programmets start i 2014, ser vi dog stadig en stigning på 2.403 elektriske bade- og toiletstole, hvilket svarer til en vækst på 91 pct. inden for programmet.

2) Elektriske bade/toiletstole ses som en del af indsatsen, da der fokuseres på borgernes forflytningsforløb frem for alene forflytninger via loftlifte. De elektriske bade/toiletstole udgør sammen med loftliften de teknologier, hvis potentialer er blevet dokumenteret i demonstrationsprojektet udført i regi af ABT-fonden (2011).

Tabel 1 viser fordelingen af indkøbte og opsatte forflytningsteknologier på store, mellemstore og mindre kommuner, samt den procentvise fordeling mellem kommunerne.

Forflytningsteknologi

Indkøbte loftlifte per 1. januar 2016					Antal i alt
	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Kommunestørrelse					
Store	9958	38%	893	34%	10851
Mellemstore	15452	58%	1625	62%	17077
Mindre	1109	4%	86	3%	1195
Samlet	26519	100%	2604	100%	29123
Ibrugtagne loftlifte per 1. januar 2016					Antal i alt
	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Kommunestørrelse					
Store	9892	39%	893	36%	10785
Mellemstore	14744	57%	1555	62%	16299
Mindre	1044	4%	63	3%	1107
Samlet	25680	100%	2511	100%	28191
Indkøbte elektriske bade/toiletstole per 1. januar 2016					Antal i alt
	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Kommunestørrelse					
Store	1196	22%	242	37%	1438
Mellemstore	3183	59%	389	60%	3572
Mindre	1044	19%	18	3%	1062
Samlet	5423	100%	649	100%	6072
Ibrugtagne elektriske bade/toiletstole per 1. januar 2016					Antal i alt
	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Kommunestørrelse					
Store	1186	27%	242	38%	1428
Mellemstore	3034	69%	383	60%	3417
Mindre	185	4%	18	3%	203
Samlet	4405	100%	643	100%	5048

Tabel 1 - Antal og andel af indkøbte og ibrugtagne forflytningsteknologier, fordelt på kommunestørrelse: stor (indbyggertal > 100.000), mellem (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre (indbyggertal < 24.999)

Tablet 2 viser udviklingen i antal forflytningsteknologier, fordelt på kommunestørrelse, fra 2015-2016.

Udvikling - Forflytningsteknologi

Udvikling i indkøbte loftlifte fra 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	585	1,3%	103	3,0%	688
Mellemstore	436	0,2%	-2	-2,1%	434
Mindre	-375	-1,6%	-19	-0,9%	-394
Samlet	646	0,0%	82	0,0%	728
Udvikling i ibrugtagne loftlifte 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	527	0,1%	103	3,3%	630
Mellemstore	1.164	1,7%	-6	-1,9%	1.158
Mindre	-405	-1,9%	-32	-1,4%	-437
Samlet	1.286	0,0%	65	0,0%	1.351
Udvikling i indkøbte elektriske bade/toiletstole 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	116	5,8%	30	12,3%	146
Mellemstore	-2.202	-22,3%	-191	-8,5%	-2.393
Mindre	861	16,5%	-37	-3,7%	824
Samlet	-1.225	0,0%	-198	0,0%	-1.423
Udvikling i ibrugtagne elektriske bade/toiletstole 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	118	9,5%	30	11,0%	148
Mellemstore	-1.880	-11,1%	-148	-7,1%	-2.028
Mindre	22	1,5%	-36	-4,0%	-14
Samlet	-1.740	0,0%	-154	0,0%	-1.894

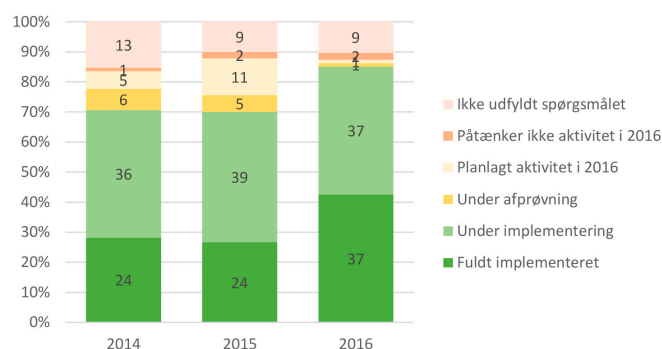
Tablet 2 – Vækst i indkøbte og ibrugtagne forflytningsteknologier fra 2015 (n=90) til 2016 (n=87) samt vækst i andel af det samlede antal forflytningsteknologier, fordelt på kommunestørrelse: stor (indbyggertal > 100.000), mellem (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre (indbyggertal < 24.999)

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne har forflytningsteknologi hos borgere i målgruppen. Siden statusmålingen i 2015 er der sket en vækst i antallet af kommuner der indsatsområdet fuldt implementer eller under implementering fra 63 til 74 kommuner. Siden programmets start i 2014 er de to implementeringsgrader steget fra 70 pct. af kommunerne til 85 pct.

Figur 4 viser udviklingen i udbredelsesgraden inden for det fælleskommunale program.

Implementeringsgrad Forflytningsteknologi - fra 2 til 1

Figur 4 – Svar på implementeringsgraden af forflytningsteknologi – fra 2 til 1. Angivet i antal kommuner i 2014-tal (n=85), 2015-tal (n=90) og 2016-tal (n=87).

Økonomiske gevinster

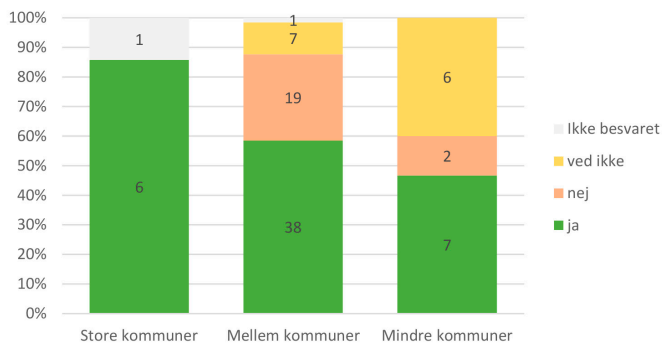
Kommunerne er i statusmålingen blevet spurgt, om der er opnået økonomiske gevinster ved brug af forflytningsteknologi på hhv. ældre- og handicapområdet. Enkelte kommuner har ikke været i stand til at isolere gevinsterne på fagområderne, og har derfor indrapporteret en samlet gevinst. I nedenstående afsnit kan fordelingen af gevinster på ældre- og handicapområder derfor afvige lidt i den praktiske virkelighed.

Ældreområdet

Ved statusmålingen i 2015 svarede 25 kommuner, at de havde opnået en økonomisk gevinst, 26 svarede nej mens de resterende 39 enten svarede "ved ikke" og ikke besvarede spørgsmålet.

Af figur 5 fremgår det, at antallet af kommuner, der har opnået en økonomisk gevinst ved brug af forflytningsteknologi på ældreområdet er 51 ud af de 87 deltagende, hvilket svarer til 59 pct. Det samtidig en fordobling sammenlignet med resultaterne af statusmålingen i 2015.

Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

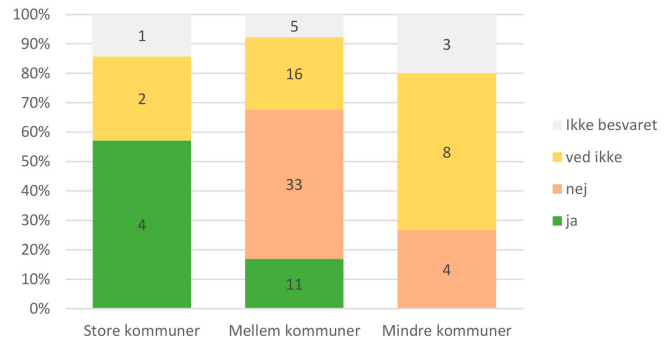
Figur 5 – Svar på om der er opnået varig økonomisk gevinst i 2015 på ældreområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i pct. og antal kommuner.

Handicapområdet

Ved statusmålingen i 2015 svarede 11 kommuner, at de havde opnået en økonomisk gevinst, 30 svarede nej mens de resterende 49 enten svarede "ved ikke" og ikke besvarede spørgsmålet.

Af figur 6 fremgår det, at en stor kommune, at 15 kommuner har opnået en økonomisk gevinst ved anvendelse af forflytningsteknologi på handicapområdet i 2015. Det er særligt de store kommuner, der har fokuseret indsatsen, hvor antallet er steget fra 1 til 4 kommuner med opnået økonomisk gevinst.

Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

Figur 6 – Svar på om der er opnået varig økonomisk gevinst i 2014 på handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i pct. og antal kommuner.

Varige økonomiske gevinster i 2015 og 2016

26 kommuner har under statusmålingen indrapporteret nye varige gevinster i 2015 og tilsvarende forventer 24 kommuner nye varige gevinster på indsatsområdet i 2016.

I alt har 54 ud af de 87 deltagende kommuner indrapporteret gevinster ved anvendelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1. Dette omfatter også gevinster før 2015. Af statusmålingen fremgår det, at de 33 kommuner som ikke har indrapporteret gevinster arbejder aktivt med forflytningsteknologi. Kommunerne har investeret i og implementeret teknologien, men har ikke været i stand til at dokumentere den økonomiske effekt.

Ser man på omfanget af teknologi i de kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, og sammenstiller teknologimængden med den gennemsnitlige værdi teknologien bibringer de kommuner, der har indrapporteret gevinster, er det muligt at estimere kommunernes økonomiske gevinster som effekt af arbejdet med indsatsområdet. Estimatet viser, at andelen af de 33 kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, men som har implementeret løsningerne, har en økonomiske gevinst på 29 mio. kr. i 2015

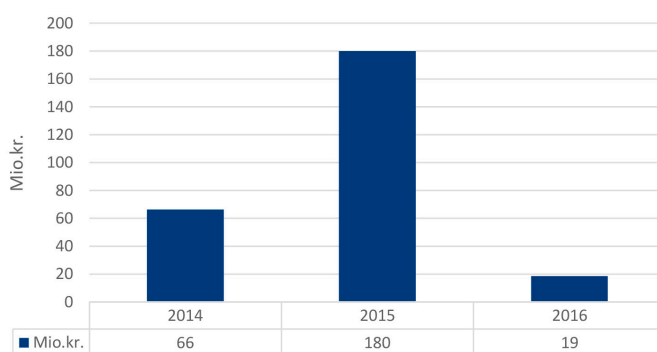
For 2015 er der indrapporteret nye gevinster for 55 mio.kr., og sammenlægges gevinsterne med de forventede gevinster for 2015 indrapporteret i forbindelse med statusmålingen 2015 (96 mio.kr.) viser det en samlet set, at der er indrapporteret nye varige gevinster for 151 mio. kr. i 2015. Tillægges det økonomiske estimat på 29 mio.kr. fra de resterende kommuner med forflytningsteknologi viser statusmålingen, at der i 2015 samlet set er økonomiske gevinster for 180 mio. kr. i 2015.

For 2016 er der indrapporteret nye varige gevinster for 19 mio. kr. At gevinstmængden tyder på at være aftagende vidner om, at kommunerne tilnærmelsesvist er ved at have implementeret indsatsområdet fuldt ud, og derved indfriet dets økonomiske potentiale.

Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 265 mio. kr. ved anvendelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1.

Figur 7 illustrerer fordelingen af kommunernes nye varige økonomiske gevinster for indsatsområdet forflytningsteknologi – fra 2 til 1 inden for det fælleskommunale program.

Økonomiske gevinster ved forflytningsteknologi - fra 2 til 1

Figur 7 – Fordeling af varige økonomiske gevinster i 2014, 2015 og 2016 på indsatsområdet forflytningsteknologi – fra 2 til 1. De samlede økonomiske gevinster i perioden udgør 265 mio.kr.

Indsatsområdets potentiale

Kommunerne er i statusmåling blevet spurgt om, hvor stor en procentdel af samtlige forflytninger, der er gået fra 2 til 1 medarbejder efter indførelse af forflytningsteknologi.

På ældreområdet er det helt op til 95 pct. af borgerne, der forflyttes ved én medarbejder, mens 100 pct. af forflytningerne på flere kommuners handicapområde ligeledes foretages af én medarbejder. Dette vidner om, at det på handicapområdet længe har været almindelig praksis kun at være én medarbejder om forflytninger, hvorfor der på handicapområdet snarere er tale om teknologisk udbredelse end en effektivisering af arbejdsgangene. Teknologiudbredelsen på handicapområdet bidrager dog fortsat til et bedre fysisk arbejdsmiljø for medarbejderen samt tryghed og højere kvalitet i indsatsen over for borgeren.

Kommunernes kommentarer til økonomiske gevinster

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfelterne til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved forflytningsteknologi – fra 2 til 1.

29 kommuner har her angivet, at gevinsterne har medført en reduktion i budgettet. Hvor stor en andel af gevinsten, der direkte kan tilskrives forflytningsteknologi, er dog for størstedelen svær at angive, da der i kommunerne ofte arbejdes med en samlet besparelse for brugen af velfærdsteknologi og eksempelvis rehabiliteringsindsatser, hvor velfærdsteknologi også indgår. Derudover har 11 kommuner angivet, at arbejdet med forflytningsteknologi – fra 2 til 1 har medført et øget råderum i budgettet. Gevinsten er

her en øget produktivitet inden for samme økonomiske ramme uden, at der er tale om en konkret budgetteret besparelse.

Eksempelvis angiver flere kommuner, at gevinsten kan ses som:

- Færre visiterede ydelser til 2. hjælper i hjemmeplejen
- En kombination af reduktion i budgettet og øget råderum
- En del af den overordnede demografimodel i kommunen

05/ VASKETOILETTER

Indsatsområdet handler om at gøre borgere selvhjulpne i forbindelse med toiletbesøg. Borgerne bevilges et vasketoilet ud fra en individuel vurdering, hvor den enkelte borgers funktionsevne og behov for hjælp matches med vasketoilettets muligheder. Opnår borgeren kun at blive delvist selvhjulpne ved toiletbesøg, skal der fokuseres på en hensigtsmæssig omlægning af arbejds gange og ydelsespakker, så tiden i borgerens hjem bruges bedst muligt.

En øget anvendelse af vasketoiletter kan frigøre medarbejderressourcer i kommunen. Samtidig kan ændringen i arbejds gangene skabe et bedre fysisk arbejdsmiljø medarbejderne, der undgår af skulle stå i belastende arbejdsstillinger, når borgeren hjælpes med toiletbesøg. Borgeren kan under de rette forudsætninger opnå større selvstændighed i hverdagen, og tidligere erfaringer viser også en række afledte gevinster i kvaliteten i indsatsen i form for bedre hygiejne, færre urinvejsinfektioner og færre hudgener.

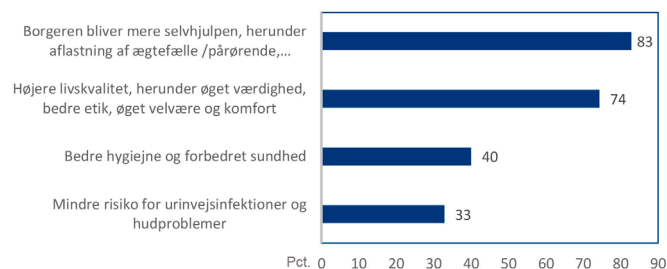
Kvalitative gevinster

Ved at give borgerne et vasketoilet skabes en række forbedringer i indsatsen for borgerne og for medarbejderne.

Kommunerne har i forbindelse med statusmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrapporteringerne er beskrevet i fritext, og er derfor forskellige fra kommune til kommune. Overordnet set er der tale om to typer af kvalitative gevinster: gevinster for borgere og gevinster for medarbejdere.

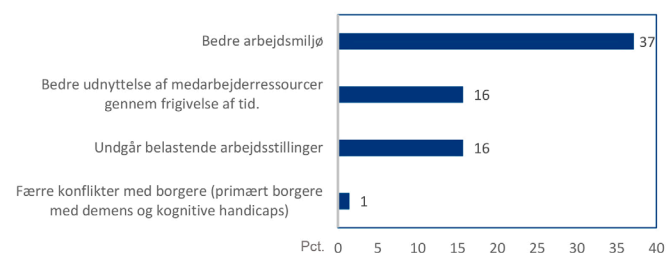
Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form i hhv. gevinster for borgerne og gevinster for medarbejderne.

Gevinster for borgerne

Figur 8: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af vasketoiletter. 70 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Gevinster for medarbejdere

Figur 9: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af vasketoiletter. 70 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Udbredelse af vasketoiletter

Siden statusmålingen 2015 er der sket en øget anvendelse af vasketoiletter i kommunerne. Antallet af ibrugtagne teknologier er vokset med 835, og siden programmets baselinemålingen i 2014 er der blevet taget 1.324 vasketoiletter i brug, hvilket svarer til en vækst på 59 pct. inden for programmet.

Samtidig ser vi en forsat vækst i antallet af indkøbte teknologier, hvilket vidner om, at flere løsninger vil blive implementeret fremover. Antallet af indkøbte vasketoiletter er steget med 484 siden statusmålingen i 2015.

Andelen af toiletsædeløftere³ er siden statusmålingen i 2015 faldet en anelse, hvilket sandsynligvis skyldes, at variationen i kommuner der deltog i statusmålingen i 2015 og 2016. Toiletsædeløfterne anvendes i indsatsen for at sikre, at den enkelte borger selv kan komme til og fra toilettet. Denne opgave løser kommunerne med række yderligere tiltag, som ikke er omfattet af målingen. Her kan bl.a. nævnes træning, håndtag placeret på væggen ligesom der findes flere modeller af vasketoiletter med indbygget funktioner til elevation.

Tabel 3 viser fordelingen af indkøbte og opsatte vasketoiletter og toiletsædeløftere på store, mellemstore og mindre kommuner, samt den procentvise fordeling mellem kommunerne.

3) Toiletsædeløftere ses som en del af indsatsen, da der fokuseres på borgernes forløb i ved at kunne komme på toilettet. Dvs., selv at kunne sætte sig inden og rejse sig efter toiletbesøg. Toiletsædeløftere udgør sammen med vasketoiletterne de teknologier, hvis potentialer er blevet dokumenteret i demonstrationsprojektet udført i regi af ABT-fonden (2012).

Vasketoiletter

Indkøbte vasketoiletter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	1897	50%	118	30%	2015
Mellemstore	1833	48%	243	62%	2076
Mindre	101	3%	29	7%	130
Samlet	3831	100%	390	100%	4221
Ibrugtagne vasketoiletter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	1660	52%	118	33%	1778
Mellemstore	1495	46%	219	62%	1714
Mindre	68	2%	19	5%	87
Samlet	3223	100%	356	100%	3579
Indkøbte toiletsædeløfter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	91	19%	44	66%	135
Mellemstore	371	77%	22	33%	393
Mindre	18	4%	1	1%	19
Samlet	480	100%	67	100%	547
Ibrugtagne toiletsædeløfter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	91	21%	44	79%	135
Mellemstore	334	76%	11	20%	345
Mindre	14	3%	1	2%	15
Samlet	439	100%	56	100%	495

Tabel 3 – Svar på antallet af indkøbte og ibrugtagne vasketoiletter, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999).

Tabel 4 viser udviklingen i antal vasketoiletter og toiletsædeløftere fra 2015-2016.

Udvikling - Forflytningsteknologi

Udvikling i indkøbte vasketoiletter fra 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	145	-2,6%	-5	-36,7%	140
Mellemstore	367	4,2%	2	30,8%	369
Mindre	-41	-1,6%	16	5,9%	-25
Samlet	471	0,0%	13	0,0%	484
Udvikling i ibrugtagne vasketoiletter fra 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	535	4,8%	-5	-18,4%	530
Mellemstore	289	-3,7%	18	16,0%	307
Mindre	-8	-1,0%	6	2,4%	-2
Samlet	816	0,0%	19	0,0%	835
Udvikling i indkøbte toiletsædeløftere fra 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	25	4,5%	-12	19,0%	13
Mellemstore	-16	-7,2%	-6	9,5%	-22
Mindre	13	2,7%	-35	-28,5%	-22
Samlet	22	0,0%	-53	0,0%	-31
Udvikling i ibrugtagne toiletsædeløftere fra 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	25	4,9%	-12	28,6%	13
Mellemstore	-13	-6,9%	-9	1,8%	-22
Mindre	9	2,0%	-35	-30,4%	-26
Samlet	21	0,0%	-56	0,0%	-35

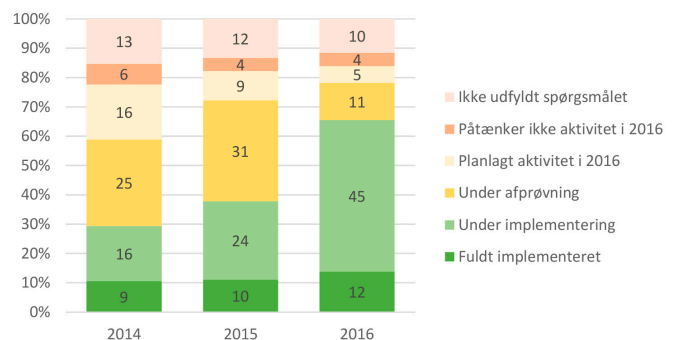
Tabel 4 – Udvikling fra Statusmåling i 2015 i antallet af indkøbte og ibrugtagne vasketoiletter og toiletsædeløftere, fordelt mellem (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og små kommuner (indbyggertal < 24.999).

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne har opsat vasketoiletter og toiletsædeløftere hos borgere i kommunen. Siden statusmålingen i 2015 er der sket en stigning på 23 kommuner, der enten angiver teknologierne som fuldt implementerede eller under implementering. Siden 2014 er den tilsvarende udvikling gået fra 25 til 57 kommuner.

Figur 10 viser udbredelsesgraden af indsatsområdet vasketoiletter i 2016 sammenstillet med udbredelsesgraden for programårerne 2014 og 2015.

Implementeringsgrad vasketoiletter

Figur 10 – Svar på implementeringsgraden af vasketoiletter. Angivet i antal kommuner i 2014-tal (n=85), 2015-tal (n=90) og 2016-tal (n=87).

Økonomiske gevinster

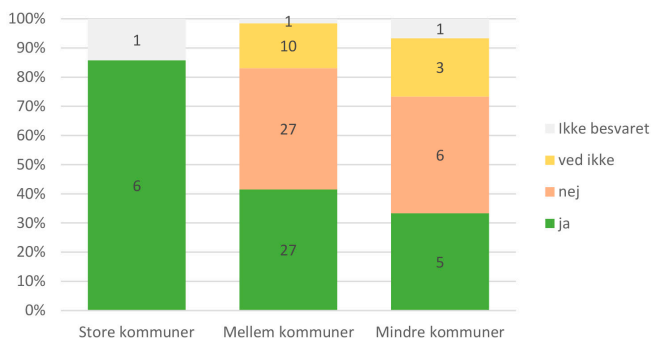
Kommunerne er i statusmålingen blevet spurgt, om der er opnået økonomiske gevinster ved brug af vasketoiletter på hhv. ældre- og handicapområdet. Enkelte kommuner har ikke været i stand til at isolere gevinsterne på fagområderne, og har derfor indrapporteret en samlet gevinst. I nedenstående afsnit kan fordelingen af gevinster på ældre- og handicapområder derfor afvige lidt i den praktiske virkelighed.

Ældreområdet

Ved statusmålingen i 2015 svarede 16 kommuner, at de havde opnået en økonomisk gevinst, 33 svarede nej mens de resterende 41 enten svarede "ved ikke" og ikke besvarede spørgsmålet.

Af figur 5 fremgår det, at antallet af kommuner, der har opnået en økonomisk gevinst ved brug af vasketoiletter på ældreområdet er 38 ud af de 87 deltagende, hvilket svarer til 44 pct. Det samtidig mere end en fordobling sammenlignet med resultaterne af statusmålingen i 2015.

Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

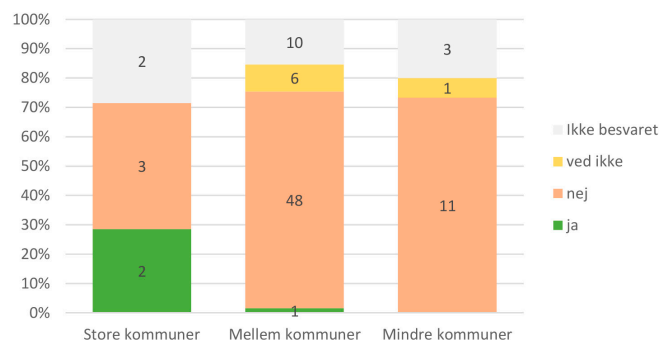

Figur 11 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på ældreområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i antal kommuner og pct.

Handicapområdet

Af figur 12 fremgår det, at kun tre kommuner har opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 ved anvendelse af vasketoiletter.

Opnået økonomisk gevinst - Handicapområdet

Figur 12 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i antal kommuner og pct.

Varige økonomiske gevinster i 2014 og 2015

15 kommuner har under statusmålingen indrapporteret nye varige gevinster i 2015 og tilsvarende forventer 10 kommuner nye varige gevinster på indsatsområdet i 2016.

I alt har 26 ud af de 87 deltagende kommuner indrapporteret gevinster ved anvendelse af vasketoiletter. Dette omfatter også gevinster før 2015. Af statusmålingen fremgår det, at godt halvdelen af de 61 kommuner, som ikke har indrapporteret gevinster, arbejder aktivt med vasketoiletter. Kommunerne har investeret i og implementeret teknologien, men har ikke været i stand til at dokumentere den økonomiske effekt.

Ser man på omfanget af teknologi i de kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, og sammenstiller teknologimængden med den gennemsnitlige værdi teknologien bibringer de kommuner, der har indrapporteret gevinster, er det muligt at estimere kommunernes økonomiske gevinster som en effekt af arbejdet med indsatsområdet. Estimatet viser, at andelen af de kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, men som har implementeret løsninger, har en økonomiske gevinst på 23 mio. kr. i 2015

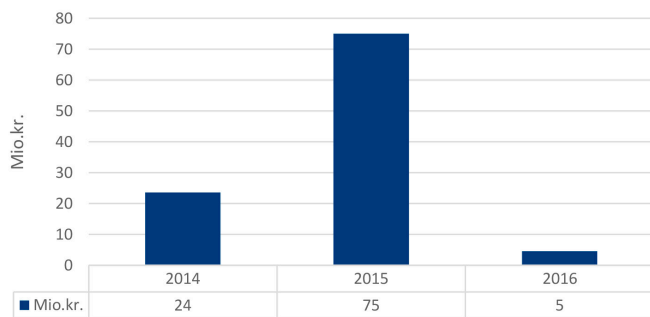
For 2015 er der indrapporteret nye gevinster for 26 mio. kr., og sammenlægges gevinsterne med de forventede gevinster for 2015 indrapporteret i forbindelse med statusmålingen 2015 (26 mio.kr.) viser det en samlet set, at der er indrapporteret nye varige gevinster for 52 mio. kr. i 2015. Tillægges det økonomiske estimat på 23 mio.kr. fra de resterende kommuner med vasketoiletter, viser statusmålingen, at der i 2015 samlet set er økonomiske gevinster for 75 mio. kr. i 2015.

For 2016 er der indrapporteret nye varige gevinster for 5 mio. kr.

Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 104 mio. kr. ved anvendelse af vasketoiletter.

Figur 13 illustrerer fordelingen af kommunernes økonomiske gevinster for indsatsområdet vasketoiletter for 2014, 2015 og 2016.

Økonomiske gevinster - Vasketoiletter

Figur 13 – Fordeling af varige økonomiske gevinster i 2014, 2015 og 2016 på indsatsområdet vasketoiletter. De samlede økonomiske gevinster i perioden udgør 104 mio. kr.

Indsatsområdets potentiale

Kommunerne er i statusmåling blevet spurgt om, hvor mange borgere der er identificeret i målgruppen for et vasketoilet på henholdsvis ældre- og handicapområdet.

33 kommuner har identificeret 2.554 borgere i målgruppen for vasketoiletter på ældreområdet og tilsvarende har 28 kommuner identificeret 491 borgere på handicapområdet. De kommuner, der har identificeret relativt flest borgere i målgruppen på ældreområdet, har identificeret, at lidt over to borgere per 1.000 indbyggere kan drage nytte af et vasketoilet.

Kommunernes kommentarer til økonomiske gevinster

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfelterne til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved vasketoiletter.

19 kommuner har angivet, at gevinsterne har medført en reduktion i budgettet. Hvor stor en andel af gevinsten, der direkte kan tilskrives vasketoiletter, er dog for størstedelen svært at angive, da der i kommunerne ofte arbejdes med en samlet besparelse for brugen af velfærdsteknologi og eksempelvis rehabiliteringsindsatser, hvor vasketoiletter også indgår. Derudover har 9 kommuner angivet, at arbejdet med vasketoiletter har medført et øget råderum i budgettet. Gevinsten er her en øget produktivitet inden for samme økonomiske ramme, uden der er tale om en konkret budgetteret besparelse.

Eksempelvis angiver flere kommuner, at gevinsten kan ses som:

- "nye" borgere bliver helt selvhjulpne
- Mindsker behov for hjemmehjælp
- Anvendelse af vasketoilet som forebyggende indsats inden borgerne visiteres til ydelser.
- En del af den overordnede demografimodel i kommunen

06/ SPISEROBOTTER

Indsatsområdet handler om at gøre borgere med funktionsnedsættelser i arme og hænder mere selvhjulpne ved indtagelse af måltider. Ikke alle borgere med behov for hjælp ved måltider kan anvende en spiserobot, og samtidig kræver den rette anvendelse dels et godt kendskab til maskinens tekniske funktioner og dels kvalificeret vurdering af borgerens funktionsevne.

Spiseroboter kan give borgere større selvstændighed og tilfredsstillelse ved at kunne spise selv. Hos nogle borgere kan spiserobotten også frigøre noget af medarbejdernes tid, som kan disponeres til andre opgaver, mens borgeren spiser. Derudover viser erfaringer, at anvendelse af spiseroboter kan mindske risikoen for fejlsynkning hos borgeren, som kan få bedre muligheder for at indtage måltider i eget tempo.

Kvalitative gevinster

Ved at give borgerne en spiserobot skabes der en række kvalitative forbedringer i indsatsen.

Kommunerne har i forbindelse med statusmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrapporteringerne er beskrevet i fritekst, og er derfor forskellige fra kommune til kommune.

Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form.

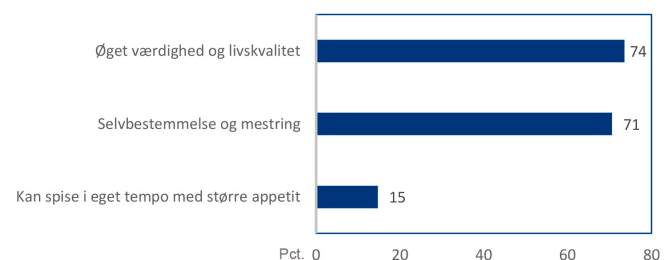
Tabel 5 viser fordelingen af indkøbte og ibrugtagne spiseroboter fordelt på store, mellemstore og mindre kommuner samt den procentvise fordeling mellem kommunerne.

Spiseroboter

Indkøbte spiseroboter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	23	20%	27	41%	50
Mellemstore	89	78%	37	56%	126
Mindre	2	2%	2	3%	4
Samlet	114	100%	66	100%	180
Ibrugtagne spiseroboter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	9	19%	25	38%	34
Mellemstore	37	79%	26	39%	63
Mindre	1	2%	2	3%	3
Samlet	47	100%	53	100%	100

Tabel 5 – Svar på antallet af indkøbte og ibrugtagne spiseroboter, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999).

Gevinster for borgerne

Figur 14: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af vasketoiletter. 34 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Udbredelse af spiseroboter

Siden statusmålingen 2015 er der sket en øget anvendelse af spiseroboter i kommunerne, om end der stadig er tale om lille antal teknologier. Antallet af indkøbte og ibrugtagne spiseroboter er steget med henholdsvis 26 og 5. Siden 2014 er antallet af ibrugtagne spiseroboter steget med 36, hvilket svarer til en stigning på 56 pct. Antallet af indkøbte spiseroboter er tilsvarende steget med 83, hvilket er en stigning på 86 pct.

Tabel 6 viser udviklingen i antal spiserobotter fra 2015-2016.

Udvikling - Spiserobotter

Udvikling af indkøbte spiserobotter fra 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	2	-4,2%	2	4,1%	4
Mellemstore	28	7,1%	-2	-1,3%	26
Mindre	-2	-2,9%	-2	-2,9%	-4
Samlet	28	0,0%	-2	0,0%	26
Udvikling af ibrugtagne spiserobotter fra 2015-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	-1	-7,2%	2	-2,5%	1
Mellemstore	15	20,8%	-4	-13,2%	11
Mindre	-5	-13,7%	-2	-4,0%	-7
Samlet	9	0,0%	-4	0,0%	5

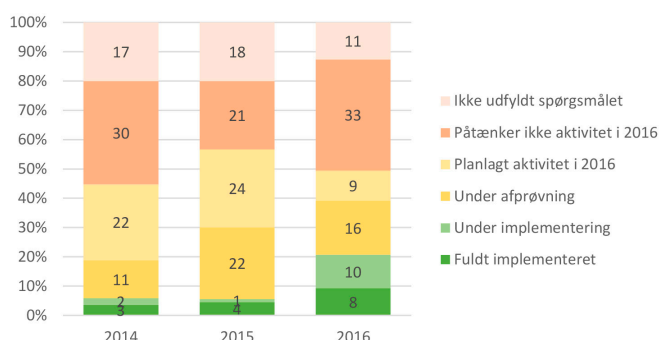
Tabel 6 – Udvikling af antallet af indkøbte og ibrugtagne spiserobotter fra 2014-2015, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999).

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne arbejder med spiserobotter til at understøtte borgernes selvhjulpethed. Siden statusmålingen i 2015 er der sket en stigning på 13 kommuner som enten angiver spiserobotterne som under implementering eller fuldt implementeret, hvilket svarer til hver femte kommune.

Figur 15 viser udbredelsesgraden af indsatsområdet spiserobotter i 2014, 2015 og 2016.

Implementeringsgrad - Spiserobotter

Figur 15 – Svar på implementeringsgraden af spiserobotter. Angivet i antal kommuner i 2014-tal (n=85), 2015-tal (n=90) og 2016-tal (n=87)

Økonomiske gevinster

Ved statusmålingen i 2015 angav kun en enkelt kommune, at der var opnået en økonomisk gevinst, 68 angav ingen gevinst, mens 23 kommuner angav "ved ikke" eller besvarede ikke spørgsmålet.

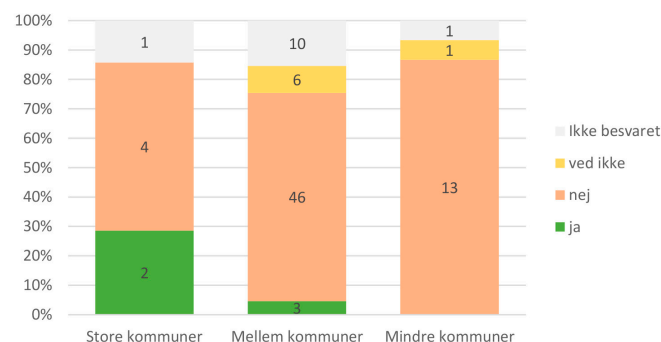
Ældreområdet

Af figur 16 fremgår det, at kun 5 kommuner har opnået en økonomisk gevinst ved brug af spiserobotter på ældreområdet. 63 kommuner har angivet, at der ikke er opnået en økonomisk gevinst, mens 19 kommuner har angivet "ved ikke" eller ikke besvaret spørgsmålet.

Handicapområdet

Af figur 17 fremgår det ligeledes, at 3 kommuner har opnået en økonomisk gevinst ved brug af spiserobotter på handicapområdet. 66 kommuner har angivet, at der ikke er opnået en økonomisk gevinst, mens 23 kommuner har angivet "ved ikke" eller ikke besvaret spørgsmålet.

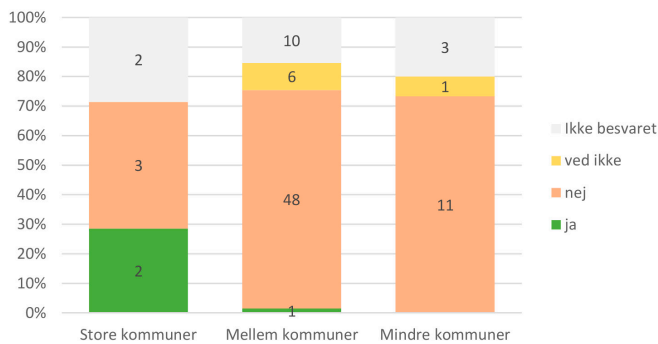
Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

Figur 16 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på ældreområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i pct.

Opnået økonomisk gevinst - Handicapområdet

Figur 17 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i pct.

Varige økonomiske gevinster i 2015 og 2016

Der er indrapporteret nye varige gevinster for 0,2 mio.kr. i 2015 samt ingen forventede nye gevinster i 2016.

Indsatsområdets potentiale

Kommunerne er i statusmåling blevet spurgt om, hvor mange borgere der er identificeret i målgruppen for en spiserobot på henholdsvis ældre- og handicapområdet.

9 kommuner har identificeret 58 borgere i målgruppen for spiserobotter på ældreområdet, og tilsvarende har 14 kommuner identificeret 68 borgere på handicapområdet.

Kommunernes kommentarer til økonomiske gevinster

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfelterne til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved spiserobotter.

Næsten alle deltagende kommuner angiver, at der ikke er økonomiske gevinster forbundet til arbejdet med spiserobotter. Dog svarer fire kommuner, at spiserobotterne har givet et øget råderum i budgettet, og en enkelt kommune svarer, at spiserobotterne har medført en reduktion i budgettet. Hvor stor en andel af gevinsten, der direkte kan tilskrives spiserobotter er dog for størstedelen svær at angive, da der i kommunerne ofte arbejdes med en samlet besparelse for brugen af velfærdsteknologi og eksempelvis rehabiliteringsindsatser, hvor spiserobotter også indgår.

07/ BEDRE BRUG AF HJÆLPEMIDLER

Indsatsområdet handler om at gøre borgere mest muligt selvhjulpne med hjælpemidler. Bedre brug af hjælpemidler er en metode til at skabe et øget samarbejde og effektive arbejdsgange mellem visiterende terapeut, trænende terapeut, hjemmeplejen og borgeren, hvor der fokuseres på rehabilitering og træning af borgeren ved brug af hjælpemidler.

Kommunerne kan med en øget anvendelse af et bredt udsnit af hjælpemidler tilbyde et mere sammenhængende borgerforløb såfremt indsatsen planlægges og koordineres med visitation og træning. Anvendes metoden over for borgere med et begrænset behov for pleje og praktisk hjælp, er det muligt at udskyde tidspunkter for, hvornår borgeren får brug for hjemmehjælp, og derved bevare borgerens selvhjulpne i længere tid. Borgere, der allerede modtager personlig pleje eller praktisk hjælp, vil kunne generhverve deres selvhjulpne helt eller delvist og derved blive mere eller helt uafhængig af hjemmehjælp.

Indsatsområdet var ikke medtaget i baselinemålingen for 2014, hvorfor målingen i 2015 fungerer som baseline for indsatsområdet inden for rammerne af det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi. Indsatsområdet adskiller sig samtidig fra de tre øvrige indsatsområder ved at være en arbejds metode, og statusmålingen for indsatsområdet indeholder derfor kun status på udbredelse i 2015 og dermed ikke forventet status i 2016. Status for udbredelse af Bedre brug af hjælpemidler i 2016 vil blive medtaget i programmets slutmåling.

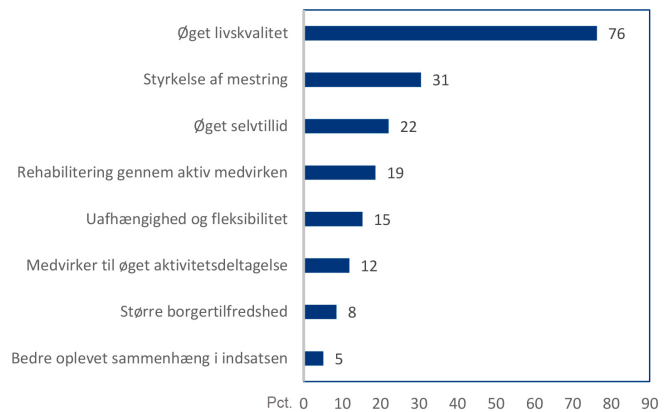
Kvalitative gevinster

Når kommunerne arbejder med Bedre brug af hjælpemidler skabes der en række kvalitative forbedringer for borgerne, deres pårørende og medarbejderne i kommunen.

Kommunerne har i forbindelse med statusmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrapporteringerne er beskrevet i fritext, og er derfor forskellige fra kommune til kommune. Overordnet set er der tale om to typer af kvalitative gevinster: gevinster for borgere og gevinster for pårørende og medarbejdere.

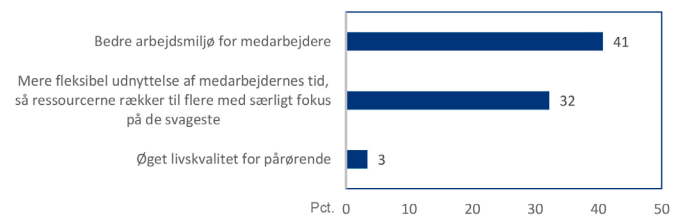
Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form i hhv. gevinster for borgerne og gevinster for de pårørende og medarbejderne.

Gevinster for borgerne

Figur 18: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved Bedre brug af hjælpemidler. 59 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Gevinster for pårørende og medarbejdere

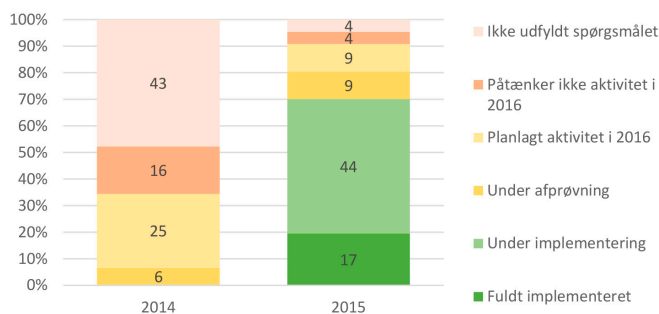
Figur 19: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved Bedre brug af hjælpemidler. 59 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne arbejder med metoden Bedre brug af hjælpemidler. Siden statusmålingen i 2015 er der sket en stor stigning på 61 kommuner, der enten angiver arbejds metoden som fuldt implementeret eller under implementering.

Figur 20 viser udbredelsesgraden af indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler i 2015 sammenstillet med udbredelsesgraden for i 2014.

Implementeringsgrad - Bedre brug af hjælpemidler

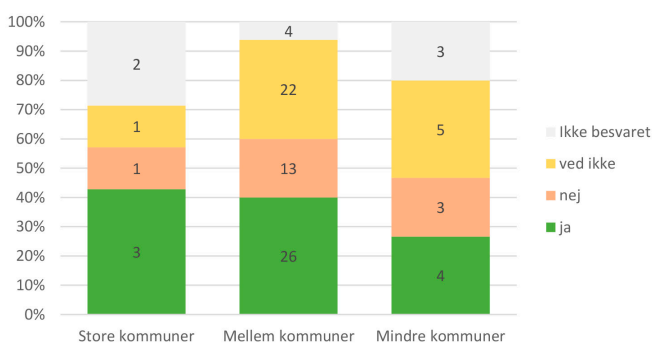

Figur 20 – Svar på implementeringsgraden af Bedre brug af hjælpemidler i 2015, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999). Angivet i procent og antal kommuner.

Økonomiske gevinster

Af figur 21 fremgår det, at 33 kommuner har opnået en økonomisk gevinst med Bedre brug af hjælpemidler. 17 kommuner har angivet, at der ikke er opnået en økonomisk gevinst, mens de resterende 37 kommuner har angivet "ved ikke" eller ikke besvaret spørgsmålet.

Opnået økonomisk gevinst

Figur 21 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på ældre- og handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i antal og pct.

Varige økonomiske gevinster i 2015

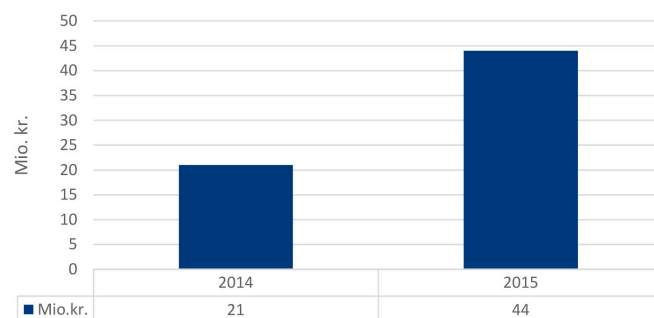
I alt har 26 ud af de 87 deltagende kommuner indrapporteret gevinster ved anvendelse af Bedre brug af hjælpemidler. Dette omfatter også gevinster før 2015.

20 kommuner har under statusmålingen indrapporteret nye varige gevinster i 2015.

For 2015 er der indrapporteret nye gevinster for 44 mio.kr.

Figur 22 illustrerer fordelingen af kommunernes økonomiske gevinster for indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler for 2014 og 2015.

Økonomiske gevinster - Bedre brug af hjælpemidler

Figur 22 – Fordeling af varige økonomiske gevinster i 2014 og 2015 på indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler. De samlede økonomiske gevinster i perioden udgør 65 mio. kr.

Indsatsområdets potentiale

Indsatsen Bedre brug af hjælpemidler integreres i disse år i kommunernes daglige rehabiliterende arbejde, og effekten af hverdagsrehabilitering og Bedre brug af hjælpemidler lader sig således ikke skille ad. Derfor er omfanget af borgere i målgruppen for indsatsen også vanskeligt at fastsætte.

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfelterne til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved Bedre brug af hjælpemidler.

Mange kommuner arbejder allerede med metodens principper under hverdagsrehabiliteringsindsatser og har gode erfaringer med at gøre borgere mere selvhjulpne ved et øget brug af hjælpemidler og ændring af visitationspraksis. Hverdagsrehabiliteringsindsatserne har for de fleste deltagende kommuner medført enten et øget råderum i budgettet, som holdes på niveau med de forrige år på trods af en voksende målgruppe, eller konkrete budgetterede gevinster/mindreforbrug.

08/ FREM GANGSMÅDE

Den 2. november 2015 modtog kommunerne via hovedpostkasserne et varslingsbrev. Formålet var at gøre opmærksom på, at der fra d. 16. november 2015 til d. 12. februar 2016 ville blive igangsat en dataindsamling for statusmåling på udbredelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1, vasketoiletter, spiseroboter og Bedre brug af hjælpemidler.

Den 16. januar 2015 modtog alle 98 kommuner selve dataundersøgelsen via mail. Både varslingsbrevet og dataundersøgelsen var stilet til ledere på ældre og handicapområdet med ansvar for velfærdsteknologi.

For at imødekomme udfordringerne ved at isolere den økonomiske effekt af enkeltindsatser/teknologier fremgik der af dataundersøgelsens vejledning en række estimeringsmodeller til at synliggøre den effektivisering implementerede teknologier har bidraget med. Estimeringsmodellerne var forskellige da de skulle tage hensyn til kommunernes forskellighed og uensartede organisering af indsatserne. De indberettede oplysninger fra kommunerne bygger således i flere tilfælde på forskellige estimeringsmetoder til bedst muligt at isolere de økonomiske effekter.

8.1 Databehandling

Efter dataindsamlingens afslutning er de kvantitative data (spørgsmål om teknologi og økonomi) gennemgået manuelt for at sikre validitet og konsistens. Konkret er det gennemført ved kontakt til de angivne kontaktpersoner i kommunerne. De kvalitative data (kvalitative gevinster ved brug af teknologierne),

som kommunerne har oplyst, har vist sig forholdsvis sammenfaldende, hvorfor det har været muligt at samle besvarelserne i en række centrale gevinster.

I arbejdet for at kvalificere de økonomiske gevinster er de deltagende kommuner desuden blevet opdelt i hhv. de kommuner, som har tilkendegivet at have opnået økonomiske gevinster på et af indsatsområderne forflytningsteknologi – fra 2 til 1 eller vasketoiletter, og de kommuner som har tilkendegivet endnu ikke at have opnået en økonomisk gevinst eller som har svaret ”ved ikke” på de to indsatsområder.

Sidstnævnte gruppe er herefter blevet opdelt i de kommuner, der har investeret i og implementeret teknologien, og de kommuner der ikke har. Omfanget af ibrugtaget teknologi er herefter blevet sammenstillet med den gennemsnitlige dokumenteret værdi af teknologien hos de kommuner, som i forbindelse med statusmålingen har dokumenteret økonomiske gevinster på indsatsområderne forflytningsteknologi – fra 2 til 1 og Vasketoiletter. Sammenstillingen er foretaget for at estimere kommunernes økonomiske gevinster som en effekt deres arbejde med de to indsatsområder. Estimeringerne vil i 2017 blive opdateret på baggrund af slutmålingen for det fælleskommunale program.

De indkomne data er flere steder i rapporten opdelt i store kommuner (>100.000 borgere), mellemstore kommuner (100.000-25.000 borgere) og mindre kommuner (<25.000 borgere).

09/ DET VIDERE FORLØB

Målingen i 2017 er den fjerde og sidste planlagte måling, som giver mulighed for at følge udbredelsen. Denne slutmåling vil indeholde de samme spørgsmål som i de forrige målinger. Dvs. spørgsmål om implementeringsgraden, antal af teknologier, de økonomiske og de kvalitative gevinster for vasketoiletter, spiseroboter og forflytningsteknologi – fra 2 til 1, samt status for udbredelse af Bedre brug af hjælpemidler i 2016.

BILAG 1/ STYREGRUPPE FOR CENTER FOR VELFÆRDSTEKNOLOGI

Medlem	Organisation
Direktør Jane Wiis	KL (formand)
Direktør Ib Oustrup	COK
Social- og Sundhedsdirektør Ulrik Schmidt-Hansen	Herlev Kommune
Adm. direktør Sundheds- og Omsorgsforvaltningen Katja Kayser	Københavns Kommune
Direktør for Beskæftigelse, Social og Sundhed Lone Becker	Thisted Kommune
Direktør for Sundhed og Omsorg Arne Nikolajsen	Esbjerg Kommune
Direktør for Sundhed og Omsorg Hosea Dutschke	Aarhus Kommune
Kontorchef - Social og Sundhed Tina Wahl	KL
Kontorchef - Digitalisering og Borgerbetjening Pia Færch	KL
Forhandlings- og Udviklingschef Ralf Klitgaard Jensen	KL
Afdelingschef Torben Buse	Social- og Indenrigsministeriet
Leder af Center for Velfærdsteknologi Gitte Duelund Jensen	KL

BILAG 2/ OVERSIGT OVER DELTAGENDE OG IKKE-DELTAGENDE KOMMUNER

De 87 deltagende kommuner fordeler sig størrelsesmæssigt, som fremstillet nedenfor. De deltagende kommuner udgjorde per 1. januar 2016 93 pct. af den samlede befolkning i Danmark.

- Antal store kommuner: 7
- Antal mellemstore kommuner: 65
- Antal mindre kommuner: 15

De ikke-deltagende kommuner udgør

1. Albertslund Kommune
2. Allerød Kommune
3. Bornholms Regionskommune
4. Egedal Kommune
5. Glostrup Kommune
6. Hedensted Kommune
7. Holbæk Kommune
8. Jammerbugt Kommune
9. Læsø Kommune
10. Odsherred Kommune
11. Vordingborg Kommune

Statusmåling 2016

**Det fælleskommunale program for
udbredelse af velfærdsteknologi**

© KL maj 2015

Produktion: KL's Trykkeri

Design: e-Types